

ὀποκύψῃ αὐτῇ, ἥτις θὰ ἐπρωτίμα μᾶλλον νὰ ἀποθάνῃ, ἢ νὰ ὑποκύψῃ; Αὐτὴ τὸν ἡγνώνει καὶ ἡσθάνετο παραζάλην, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκλονεῖτο τὸ λογικόν της· κατὰ τὴν τελευταίαν ὡς καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν ἦτο δι' αὐτὴν ξένος. Εἰς μάτην προσεπάθει νὰ συλλέξῃ μικρά τινα καὶ διασπαρμένα γεγονότα, λόγους, πράξεις καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι περὶ αὐτοῦ ἐνεθυμεῖτο.

Ἡγάπα τὴν σύζυγον καὶ τὸ τέκνον του καὶ ὑπεμειδία μὲ τὸ λεπτόν της ὕφος. Ἐτῆρει τὴν ἀληθῆ συμπεριφορὰν ἀνθρώπου εὐ ἡγμένου, κατόπιν ἤρχετο εἰς τὴν μνήμην της τὸ πυρίφλεκτον πρόσωπόν του καὶ αἱ ἐξ ἡδυπαθείας κινούμεναι χεῖρές του· παρήλθον ὀλίγα ἐβδομάδες καὶ τὸν εἶχε πλέον λησμονήσῃ ἐξηφανίσθη, ἀνηρπάγη ἀπὸ τὴν μνήμην της, καὶ κατὰ τὴν ὥραν αὐτὴν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνθυμηθῇ εἰς ποῖον μέρος κατ' ἀρχὰς τῷ εἶχεν ὁμιλήσει· ἀπηλθε καὶ ἡ σκιά του συναπῆλθε μετ' αὐτοῦ καὶ ἡ ἱστορία των δὲν εἶχεν οὐδεμίαν συνέπειαν· δὲν τὸν ἀνεγνώριζε πλέον.

Ἐπὶ τῆς πόλεως οὐρανὸς γαλανός, χωρὶς τινα κηλίδα, ἀνεπετάννυτο.

Ἡ Ἑλένη ἀνῆγειρε τὴν κεφαλὴν κεχαυνωμένη, ὡς ἐκ τῶν ἀναμνήσεων καὶ εὐτυχῆς διὰ τὴν τοιαύτην καθαριότητα. Ἐκλινε δὲ τὸ κυανοῦν χρῶμα μᾶλλον πρὸς τὸ ὠχρόν, ἢ ὀρθώτερον εἰπεῖν, ὁμοιάζεν ἀντανάκλασιν κυανὴν ἐν τῇ λευκότητι τοῦ ἡλίου· ὁ ἥλιος χαμηλὰ ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος εἶχεν ἀργυρὰν λάμψιν· ἐφώτιζε χωρὶς νὰ θερμαίνῃ ἐν τῇ ἀντανάκλασει τῆς χιόνης· καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ παγεροῦ ἀνέμου· τότε ἡ Ἑλένη δι' ἐσχάτην φορὰν περιήγαγε τὰ βλέμματά της ἐπὶ τῆς ἀπαθοῦς καὶ ἡρέμου πόλεως, ἥτις καὶ αὐτὴ τῇ ἡτὸ ἀγνώστου· τὴν ἐπανεύρισκεν ἡτυχον καὶ ὡς ἀθάνατον ἐντὸς τῆς χιόνης, παρομοίαν ὡς τὴν εἶχεν ἐγκαταλείψει, τοιαύτην, ὁποῖαν τὴν ἐβλεπε καθ' ἐκάστην ἐπὶ τρία κατὰ συνέχειαν ἔτη.

Οἱ Παρίσιοι δι' αὐτὴν ἦσαν πλήρεις ἐκ τοῦ παρελθόντος της· ἦσαν πάντοτε μεθ' ἐαυτῆς καὶ εἶχον καὶ αὐτοὶ μετ' ἐκείνης ἀγαπήσει τὴν Ἰωάνναν, ἡ ὁποία ἐξακοντίζουσα τὰ βλέμματα ἐπὶ τῶν Παρισίων ἐξέπνευσεν· ἀλλ' ὁ σύντροφος αὐτὸς τῶν παλαιῶν ἡμερῶν της ἐφύλαττε τὴν ἀταραξίαν τοῦ γιγντωδούς προσώπου του, χωρὶς νὰ ἐκφράζῃ οὐδένα οἰκτον, σιωπηλὸς μάρτυς τῶν δακρύων καὶ τῶν γελῶτων, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Σηκουάνας ἐφάνετο νὰ κυλῇ τὰ κύματά του· ἐξελάμβανε δὲ αὐτὸν ἄλλοτε ἄλλον, κατὰ τὰς ὥρας ὅπου εἶχεν, ἀγριώτερον τέρας ἢ ἀγαθώτερον ἀγγέλου· σήμερον ἐφάνετο ὅτι τὴν ἡγνώνει διὰ παντός, ἀδιάφορος καὶ πλατὺς, ἐξακολουθῶν νὰ κυλῇ τὰ ρεύματά του, ἐκφράζοντα τὴν ζωὴν. Ὁ κύριος Ραμβῶδς ἔθιζε τὸν ὦμον της ἐλαφρῶς, ὑποδεικνύων αὐτῇ ὅπως ἀναχωρήσουν· καὶ μὲ φυσιογνωμίαν τεθορυβημένην καὶ ἀνήσυχον ἐψιθύρισε :

— Μὴ λυπησῇ.

Ἐγνώριζε τὸ πᾶν καὶ δὲν εὖρε παρὰ μόνον αὐτὸν τὸν λόγον· ἡ κυρία Ραμβῶδς τὸν παρετήρησε καὶ κατεπραῦθη· εἶχε δὲ αὐτὴ τὸ πρόσωπον ἐρυθρὸν ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς διαλάμποντας· ἦδη εἶχεν ἀπομακρυνθῇ ἐκ τῶν ἀναμνήσεων της καὶ ἡ ὑπαρξίς της ἀνεζωογονεῖτο καὶ αὖθις.

— Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἐὰν ἐκλείσῃ τὸ μεγάλο κινῶτιον, ἐψιθύρισεν.

Ὁ κύριος Ραμβῶδς ὑπεσχέθη νὰ βεβαιωθῇ περὶ αὐτοῦ· τὸ τραῖνον ἐπρόκειτο νὰ ἀναχωρήσῃ κατὰ τὴν μεσημβρίαν. Εἶχον τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον, θὰ περιεδιάβαζον εἰς τὰς ὁδοὺς, ἢ ἀμαξά των δὲν θὰ ἐβράδυνε πλείοτερον τῆς μιᾶς ὥρας· ἀλλ' αἰφνιδίως ἐξεφώνησεν :

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐλησμόνησες τὰ ἐργαλεῖα διὰ τὸ ψέρεμα.

— ὦ ! βέβηχα, ἀνέκραξε καὶ αὐτὴ ἐκπεπληγμένη καὶ δυσηρεστημένη διὰ τὴν ἀσθενῆ αὐτῆς μνήμην, ἔπρεπε νὰ τὰ προμηθευθῶμεν ἀπὸ χθές.

Ἦσαν ταῦτα ράβδοι λίαν εὐχερεῖς, τῶν ὁποίων τὸ ὁμοίωτον δὲν εὕρισκετο ἐν Μασσαλίᾳ· ἐνφύκασαν κατοικίαν, τινὰ πλησίον τῆς θαλάσσης, μικρὰν οἰκίαν ἐξοχικὴν, ἔνθα εἶχον ἀποφασίσει νὰ διέλθωσι τὸ θέρος.

Ὁ κύριος Ραμβῶδς παρετήρησε τὸ ὥρολόγιόν του καὶ προσέθηκεν ἀπὸ ὅτι θὰ μετέβαινον εἰς τὸν σταθμόν, θὰ εἶχον τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον νὰ προμηθευθῶσι τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὁποῖα ἤθελον περιδέσει μετὰ τῶν ἀλεξιβροχίων των καὶ ἐπὶ τέλους ἀνεχώρησαν, βαδίζοντες ἐπὶ τῶν τάφων.

Τὸ κοιμητήριον ἦτο κενὸν καὶ δὲν ἀφῆκαν εἰμὴ τὰ ἴχνη τῶν βημάτων αὐτῶν ἐπὶ τῆς χιόνης.

Ἡ Ἰωάννα νεκρά, θὰ ἀνεπαύετο μόνη ἀπέναντι τῶν Παρισίων αἰώνως.

[Κατὰ μετάφρασιν ΓΕΩΡ. Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ, ἱατροῦ.

Τ Ε Δ Ο Σ

ΜΗΤΣΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΟΥ ΒΟΣΚΟΥ

— Καλῶς τὰ χαίρεστε ! τοὺς κάνω.

Σηκώθηκαν καμπόσοι, ἄλλοι μῶδωκαν τὸ χέρι τους, καὶ ὅλοι μὲ καλωσῶρήσανε κάπως 'μουδιασμένα. Ἐδειχναν μὲ τὴν ὄψιν τους πῶς ἂν ἔλειπα ἀκόμα 'ς τὸ ταξεῖδι δὲ θὰ τοὺς κακοφαίνονταν πολὺ. Μὲ μιὰ ματιὰ τὰ μυρίστηκα καὶ τᾶχασα. Τὰ μάτια μου ἐζήτησαν γρήγορα τὴ Ρούσῳ. Ἐκάθονταν ἀντικρὺ 'ς τὸ τσέλλιγγα σὰ βρεμένη γάτα, καὶ χαμήλωσε τὰ μάτια ἅμα μ' ἀντίκρυσε. Ἄναψε ὁ γιᾶλός καὶ κᾶψαν τὰ ψάρια. Κᾶτι τι ἐμπῆκε 'ς τὸ κεφάλι μου σὰν σέρσιγκας, κ' ἐγύριζε, κ' ἐγύριζε τὸ μυαλό μου σὰν τὴ φτερωτὴ 'ς τὸ μύλο, ἡ καρδιά μου βαρεῖα γύφτικη 'ς τὰ στήθια μου, καὶ τὰ μάτια μου ἐβγαναν φωτιές.

Ὅρ' ὄνειρεύομαι ! ἡ ξυπνὸς εἰμαι, ἐστοχάστηκα. Δὲ χάνω καιρό, ἴσα σιμώνω πρὸς τὴ Ρούσῳ, καὶ τῆς λέω, τί κάνεις ; τί ἔχει ; μὴν ἀρώστησε, δὲν ἤξερα τί ἔλεγα.

— Καλὰ 'μαι... δὲν ἀρρώστησα, μ' ἀποκρίθηκε δὲ βεργώνωμα.

Ἐ ! τότε τὰ κατάλαβα ὅλα. Ἄναψα, δὲν ἔβλεπα μπροστά μου ἄλλο ἀπὸ μαυράδια... μαυράδια... Ἐσυρα τὸ χέρι 'ς τὸ σελάχι, βγάνω τὸ κουμποῦρι, φωτιά τῷχω τοῦ τσέλλιγγα, δὲν ἔπιασε... Μ' ἀδράχνουν ὅλοι. μοῦ παίρνουν τὸ κουμποῦρι, μὲ σέρνουν κάτω 'ς τὸ πηγάδι, μοῦ ρίχνουν νερὸ κατακέφαλα, σὰν νᾶμουνα μεθυσμένος. Ἐφώναζα σὰν τὸ λύκο, ἀφῆστέ με ! ὅρ' ἀφῆστέ με !... Μ' ἀφῆκαν, κ' ἐτραβήχθηκαν ἀγάλι· ἀγάλια, καὶ μὲ παραμόνευαν 'ς τὸ σκοτάδι. Ἡ νύχτα ἦταν κρύα, παταγομένη, νύχτα ἀνοιξιὰτικη· ὁ ἀγέρας τοῦ βουνοῦ μ' ἐδρόσιζε λιγάκι κ' ἀνάδωκα. Τραβῶ ἴσα 'ς τὴ στάνη μου, ἡ γρηᾷ ἔλειπε μὲ τὰ γίδια πέρα. Κάθουμαι σ' ἓνα λιθάρι, 'ς τὴν ἴδια μεριά, ἐκεῖ ποῦχαμε καθήσῃ τόσες φορὲς πλάϊ πλάϊ μὲ τὴ Ρούσῳ. Χίλια παληὰ πράμματα λησμονημένα τόσο καιρὸ μοῦ γύριζαν 'ς τὸ μυαλό μου ἐκείνη τὴ στιγμή, καὶ σ' ὅλ' αὐτὰ ἔβλεπα τότε ἓνα παληοτσέλλιγγα νὰ μοῦ παίρῃ ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου τὴ Ρούσῳ. Ἐβᾶλα 'ς τὰ χέρια μου τὸ κεφάλι μου κ' ἔκλαψα σὰν μωρὸ παιδί. Σὲ λίγο ἤρθα 'ς τὰ σέστα μου, ἡ νύχτα εἶχε τραβήξῃ 'ς τὴν ἀστροφεγγιὰ ἐφαίνονταν κάτω ἡ στάνη τοῦ μπάρεπα. Γιάννη μιὰ χαρά, καὶ χαρωπὰ τραγούδια ἀντηχοῦσαν ἀπὸ 'κεῖ κάτω. Ἐξανάναψα, μιὰ φωνὴ μῶλεγε μέσα μου νὰ τραβήξω κάτω· κρατήθηκα κ, ἐφώναζα μονάχα σὰν τρελλὸς μέσα 'ς τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας : Ρούσῳ ! Ρούσῳ ! Ρούσῳ... Ποῦ νὰ μ' ἀκούσῃ κανεὶς, ποῦ νὰ μ' ἀκούσῃ ἡ Ρούσῳ !... Ἀχ !

θρέψε τὸ φίδι τὸ χειμῶνα νὰ σὲ φάῃ τὸ καλοκαίρι . . .

Ἵστερα ἀπὸ λίγες μέρες λαχαίνω τῇ Ρούσῳ ἔς τὸ ποτάμι πῶπλυνε. Ἀχ! πόσες φορές προτίτερα τὴν ἐβλεπα ἐκεῖ σκουμμένη ὀλημερίς ἔς τὸ νερό, ποῦ λεύκαινε τὰ σκουτιά, κ' ἐγὼ βοσκοῦσα τὰ πρότα παραπέρα. Ἦταν φανερά πειὰ πῶς ἡ Ρούσῳ ἀρρηθωνιάζονταν τὸ τσέλιγγα. Ὅλοι τῶλεγαν, ἐκεῖς τὲς μέρες, τ' ἄρρεσε πολὺ τοῦ τσέλιγγα, θὰ τὴν πάηνε λέει ἡ βλάχα τοῦ ξαφνικά ἔς τὸ χωριό του. Μιὰ τέτοια τύχη δὲν ἔτυχε σὲ καμμιά ἄλλη ἔς τὸν τόπο μας, κ' ὅλοι τὴν φθονοῦσαν τῇ Ρούσῳ. Για! ὁ μπάρμπα-Γιαννης, λέγανε, μ' ἐκατὸ πρότα παίρνει χίλια! Ἡ Ρούσῳ εἶχ' ἓνα καμάρι τόρα, ποῦ δὲ κρένονταν! Τὴν ἐσίμωσα, τὴν βλέπω ἔτσι παχουλὴ, παχουλὴ, μ' ἐκεῖνα τὰ κρινομάγουλά της, μ' ἐκεῖνα τὰ μυγδαλωτὰ ματια της, κ' ἐθάρρεψα πῶς ἡ γῆς ἔτρεμε ἔς τὰ πόδια μου. Ρούσῳ! τῆς λέω, ἀγάλλι! ἀγάλλια! δὲν ἀκουσε. Ἐπῆγα κοντήτερα, ἐστάθηκα μπροστά της. Τὸ ποτάμι ἐκυλοῦσε βογκῶντας τριγύρω ἔς τὰ παχουλὰ της πόδια, λίγα ροῦχα ἦταν ἀπλωμένα ἔς τὰ πλατάνια καὶ ἔς τὲς δάφνες, κἄνας λαγὼς ἔφρευγε τρομασμένος πέρα ἔς τὸ λόγγο, ψυχὴ δὲ φαίνονταν γύρω, μονάχα ἡ τριγόνος κατέβαιναν νὰ πιοῦνε νερό κοπάδια, κοπάδια ἔς τὸ ποτάμι.

— Γειά σου τῆς λέω, δυνατώτερα.

Ἐγύρισε κατ' ἐπάνω μου τὰ μάτια της, κ' ἐκατακοκλίνησε ὅλη.

— Νὰ μὴν σ' ἀφήσῃ ἡ γειά σου, μοῦ κάνει, κ' ἔσκυψε τὸ κεφάλι της κάτω, καὶ σήκωσε τὸν καπὸνα ἔς τὸν ἄερα.

Πειράχθηκα, κ' ἡ καρδιά μου ἔλυσσε μέσα μου σὰν μολύβι ἔς τὴ φωτιά.

— Τι σῶκαμα, καὶ μὲ παραπέρνει; τῆς λέω μὲ παράπονο. τί σῶκαμα, Ρούσῳ μου! . .

Οὔτε μιλλιά, οὔτε κρίσι. Ἀχ! πῶς εἶχ' ἀλλάξῃ, πῶς εἶχ' ἀλλάξῃ ἡ Ρούσῳ ἐκεῖνη ποῦχα ἐμπρός ἔς τὰ μάτια μου, ἀπὸ τῇ Ρούσῳ πῶκλειε ἡ καρδιά μου. Ὅλος ὁ πόνος μῶσφιξε τὴ καρδιά μου, μιὰ φορὰ ἀκόμα σὰν ἐκεῖνη τὴ βραδυά, κ' ἐξανέκλαψα σὰν μωρὸ παιδί, ἀλλὰ προστά της, αὐτὴ τὴ φορὰ, κ' ἡ φωνή μου μέσα ἔς τὸ θρήνό μου μόλις ἀκούονταν οδυσμένη:

— Τι σῶκαμα! τῆς ἔλεγα, τί σῶκαμα . . .

Ἐσκασε τὰ γέλια, καὶ μοῦπε, στημένη ὀλόρθη μπροστά μου, ὡς τὰ γόνατα μέσα ἔς τὸ νερό, γελαστή, γελαστή ὅλη, μὲ τὰ μάτια της καρφωμένα ἀλλόκοτα ἐπάνω μου, σὰν νὰ μὴν ἦτανε δική μου, δική μου, σὰ νὰ μὴν τὴν εἶχα σφιχτῇ μ' αὐτὰ τὰ χέρια τόσες φορές ἔς τὰ στήθια μου, σὰν νὰ μὴν εἶχα ἀκούσῃ κατάκαρδα, βαθειά, ἀπ' τὸ γλυκό της στόμα χίλιους δοκούς ἀγάπης.

— Ἐκεῖος ποῦ θὰ μὲ πάρῃ, μοῦπε, δὲ 'προβολάει τοὺς ἀνθρώπους ποῦ τὸ φέρνει ἔς τὴ στάνη ὁ πατέρας μου, σὰν τίμιος ψωμοδότης.

Κ' ἐξανάσκασε τὰ γέλια καὶ μ' ἐκυττοῦσε μὲ περιφρόνησι μὲ τὰ ἴδια ἐκεῖνα μάτια, ποῦ μὲ χαϊδεῖαν τόσο ἡμερωμένα ἐδῶ καὶ λίγο καιρό. Ἀπόμεινα κρῦο μάρμαρο, τὰ δάκρυά μου ἐστρέφεσαν τότε, κ' ἐδάγκασα τὰ χεῖλη μου σφιχτά, σφιχτά.

— Αἶντε! μοῦ λέει, ἔς τὰ ὕστερα, κουτάθηκες, κκομοίρη, κύττα τὰ πρότα κατὸ πᾶνε ἴσα ἔς τὸ νερό . . .

Μεῦρε ἔστι νὰ πῶσω μπροστά της τότε καὶ νὰ τὴν σφιξῶ ἔς τὴν ἀγκαλιά μου καὶ νὰ τῆς πῶ, δὲ πᾶνε ἔς τὸ διάολο, ὅλα, ὅλα καὶ τὰ πρότα κ' ἡ προκοπή τους, ἐγὼ ἐσένα, ἐσένα, θέλω μονάχα, ἐσένα τὴ ψυχὴ μου! τὴν ρίζα μου! Τ' ἀκούς! τ' ἀκούς! σὲ θέλω! . . . σὲ θέλω! . . . Ἀλλ' ἔσκυψα τὸ κεφάλι μὲ καταπονεμένα τὰ στήθια, κ' ἔφυγα χωρὶς νὰ πάρω ἀνασασμό, σὰν τὸν ἀνθρώπο, ποῦ τὸν πνίγει ἡ μόρα ἔς τὸν ὕπνο. Ἐσκάρησα τὰ πρότα κ' ἐτραβήξα ἐμπρός χωρὶς νὰ ξέρω ποῦ πηγαίνω, Ἡ κόλασι ὅλη ἐβράζε ἔς τὰ στήθια μου μὲ χίλιους διαόλους μέσα

της. Ὅσοι μὲ βρίσκανε ἔς τὸ δρόμο μὲ καλημέραγαν, μὲ κουντροῦσαν, δὲν ἐνοιῶθα θυμᾶμαι εἶχ' ἀνάψῃ τόσο, ποῦχαν πεταχτῇ τόσο ὅζω τὰ μάτια μου, ποῦ ἔνα παιδάκι σὰν μ' εἶδε ξαφνικά, ἐτρόμαξε κ' ἔβαλε τὸ σκουζιμο. Για κακὴ του ὦρα νὰ! κ' ὁ τσέλιγγας μπροστά μου μὲ κἄνα δυὸ ἄλλους. Δὲν ἤξερα τί ἔκαμα τότε, αὐτὴ 'νε ἡ ἀλήθεια κ' ὁ θεὸς ἄς μὲ παιδέψῃ μιὰ μέρα. Θεὸς σχωρὲς τὸν τὸν μακαρίτη! Ἐχύθηκα ἀπάνω του, δὲ πρόφτασε ν' ἀπλώσῃ ἔς τὸ σελάχι του, τοῦ τὴν ἀναψα μὲ τὸ κουμπούρι κατακέφαλα. Ἐκπλώθηκε ἓνας λεβέντης ἀπὸ δῶ ὡς ἐκεῖ πέρα ἔς τὰ χορτάρια, δίχως μιλιὰ καὶ κρίσι, σὰν ξεριζωμένος πλατάνος . . .

— Οὔτε γῶ! οὔτε σύ! θὰ τὴν πάρῃς, ἐμούγκρισχ, κ' ἐτραβήχτηκα.

Τί τὰ θέλεις, ὁ ἀνθρώπος ἂν δὲν εἶνε θερίο, γίνεται πολλές φορές, ναί! γίνεται θερίο ἀνήμερο! . . . Ἐοῦ δὲ μπορεῖς νὰ τὸ καταλάβῃς καλὰ αὐτό, δὲ μπορεῖς. Ἐρχεται κατὶ ἐκεῖνη τὴν ὥραν καὶ σοῦ τυφλώνει τὰ μάτια, σοῦ κουρकुτιάζει τὸ λογικόν, σ' ἀνάθει τὸ μυαλό, σοῦ βράζει τὸ αἷμα, καὶ καίεσαι, φλογίζεσαι ἀνάθει ὅλος φωτιά, καὶ γυρέθῃς ν' ἀναψῇς μπροστά σου ὁ, τι βρεῖς, καὶ τὰ λιθάρια, καὶ τὰ βουνά, καὶ τὰ δένδρα ἀκόμα.

Μ' ἔπιασαν τὸ ἴδιο βράδυ οἱ σταυροῦδες χωρὶς ἀντίστασι. Ἵστερα, ἔκαμα ἔξη μῆνες ὑπόδικος ἔς τὴ Λευκαῖδα, καὶ ἔς τὰ ὕστερα μ' ἀθώωσαν. Τὰ ξέρεις τὰ Ρουμαίικα βρασμός ψυχῆς, λέει, πᾶσι ὁ ἀνθρώπος σὰν τὸ σκυλί ἔς τ' ἀμπέλι . . . Οὐρ! . . . Ἀπὸ τότε δὲ θέλησα νὰ τὴν ξαναἰδῶ. Νὰ τὴν δῇς τὴν λυπάται ἡ ψυχὴ σου, πῶς κατήντησε. Δὲ θέλησε νὰ παντρεφτῇ κανένα. Εἶπε πῶς ἐκεῖον ποῦθελε γι' ἀντρά της τὸν ἐσκότωσαν, καὶ θὰ ζήτην χήρα τὴ ζωὴ της. Μαυροφόρεσε καὶ χτυπιέται, μοιρολογιέται νύχτα, μέρα . . . Οὐρ! . . . Τ' εἰμαστε, τ' εἰμαστε, ὁρὲ βλάχη. Καταδιόλου γι' ἀνθρώπος, καταδιόλου!

Τόρα πολλές φορές ποῦ μὲ κράζεις τὸ βράδυ, εἶδες πῶς πηδᾶω τὴ φράχτη πάντα καὶ δὲ μπαίνω ποτέ μου ἀπὸ τὴν αὐλόπορτα; Τὸ κάνω αὐτό γιὰ νὰ μὴν βρῶ μπροστά μου καμμιά λυγρή. Μέρα δὲ μὲ βλέπεις κάτω ἔς τὴ στάνη, ἂν δὲ πῆσῃ ὁ ἥλιος δὲ κατεβαίνω τὴ ράχι μὲ τὰ πρότα, σταλαζῶ ὀλημερίς ἀπάνω ἔς τὰ κατσαβράχα, γιατί ἀπὸ τότε δὲ μπορῶ . . . δὲ μπορῶ νὰ δῶ γυναῖκα μπροστά μου . . . δὲ μπορῶ. Θὰ πῆς τ' εἶνε αὐτό! τί παραξενιές εἰν' αὐτές! ξέρω κ' ἐγὼ; . . . Μονάχα τὴ νύχτα μ' ἄρρει νὰ γυρνῶ ἔς τὸ κάμπο καὶ νὰ βλέπω μαυράδια . . . μαυράδια! . . . ἐμπρός μου, γιατί κ' ἡ καρδιά μου ὅλη εἶνε ἓνα βαθὺ τρισκότιδο. Ἡ βλαχοπούλες ποῦ παίρνουν νερό ἔς τὸ πηγάδι πέρα, τὸ βράδυ, σὰν πηγαίνω νὰ ποτίσω τὰ πρόβχτα μὲ βλέπουν νὰ φεύγω σὰν ζωτικὸ ἀπὸ μπροστά τους, καὶ μὲ λένε ἀγρίμι. Ἐκαρδισμένες ἀπὸ τὰ γέλια κ' ὕστερα μὲ δείχνουν καὶ λένε, πῶς μὲ πιάνει τὸ αἷμα τοῦ τσέλιγγα, γιατί μὴ λησμονῆς πῶς εἶμαι φονηᾶς! φονηᾶς! . . . Ἀς μὲ πῶνε ὁ, τι θέλουνε, ὅλος ὁ κόσμος, ἀγρίμι καὶ πάλι ἀγρίμι, ἐγὼ δὲ μπορῶ νὰ δῶ γυναῖκα ἀπὸ τότε μπροστά μου . . . δὲ μπορῶ . . .

Ὁ Νίκος σηκώθηκε πειὰ ἔς τὰ ποδάρια του νεκρικὴ σιγαλιὰ ἦταν χυμένη ἔς τὴ κάμαρα εἶχε ἀφρισμένα τὰ χεῖλη, καὶ ἀγριεμένη φιερὰ τὴν ὄψ, ἐσήκωσε ἀπὸ κατὰ γῆς τὴ γαλίτσα του, κ' ἐτραβήξε ἴσα πρὸς τὴν πόρτα, ὅσο ποῦ χάθηκε μέσα ἔς τὰ δένδρα τοῦ περιβολίου. Ἐξω τὸ φεγγάρι ἔχυνε τὸ φῶς του πάντα ἔς τὴ κοιμισμένη φύσι, οἱ γροῦλλοι ἐμουρμουρίζαν ἀκούραστα σιγαλά, σιγαλά, καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων ποῦ ἔπαιζαν μὲ τ' ἀεράκι τῆς νύχτας, θορυβοῦσε ἐψιθύρισαν φοικιασμένα τὰ στερνὰ λόγια τοῦ Νίκου:

— Δὲ μπορῶ νὰ δῶ γυναῖκα ἀπὸ τότε μπροστά μου . . . δὲ μπορῶ . . .

Τ Ε Λ Ο Σ